

7. Чернов А. Двічі врятований від розстрілу: 120 років тому народився Остап Вишня (Павло Губенко). *Голос України*. 2009. 13 листопада (№215). С. 10.
8. Шарова Т.М. Історія української літератури I пол. XIX ст. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2017. 278 с.
9. Шарова Т.М., Шаров С.В. Досвід професійної підготовки студентів кафедрою української і зарубіжної літератури у галузі освіти та філології. *Українська література в загальноєвропейському контексті: збірник наукових праць*. Мелітополь, 2019. Випуск 2. С. 255–261.

Костішак І.М.

здобувач вищої освіти

Шаров С.В.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри української і зарубіжної літератури

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ОКСАНА РАДУШИНСЬКА «МЕТЕЛИКИ В КРИЖАНИХ ПАНЦИРАХ»: ЖИТТЄВА ДОЛЯ ДИТИНИ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

***Анотація.** У статті представлено творчість Оксани Радушинської та її актуальність для сучасних читачів. Акцентовано увагу на художньому творі «Метелики в крижаних панцирах». Наголошено думку на тому, що люди з фізичними вадами або з обмеженими фізичними можливостями повинні усвідомлювати, що про них піклуються. Саме таку думку доносить до читачів письменниця, яка прагне до розкриття теми інклюзії в художній літературі.*

***Ключові слова:** Оксана Радушєвська, інклюзія, взаємодопомога, підтримка, незламність, віра в себе.*

***Kostishak I.M. Oksana Radushynska «Butterflies in Ice Shells»: Life of a Child with Disabilities.** The article presents the work of Oksana Radushynska and its relevance for modern readers. Emphasis is placed on the work of art «Butterflies in ice shells». It is emphasized that people with disabilities or disabilities should be aware that they are being cared for. This is the opinion*

conveyed to readers by the writer, who seeks to reveal the theme of inclusion in fiction.

Key words: *Oksana Radushinska, inclusion, mutual assistance, support, steadfastness, self-belief.*

Існує безліч тем, які письменники обирають для своїх творів. Безумовно, всі ці теми можна розподілити на більш важливі та менш важливі. Зараз, у XXI столітті, велика кількість авторів надають свою перевагу актуальній та, на нашу думку, дуже важливій у наш час темі – взаємодія людини-інваліда з соціумом.

Інклюзія – це процес, який безпосередньо полягає у залученні всіх громадян до соціуму. Особливо це стосується насамперед тих людей, які мають розумові або ж фізичні вади. В залежності від того, коли з'явилася певна проблема, вади людини поділяють на вроджені та набуті. Вроджені – ті, що існують з моменту народження людини, а набуті – ті, які людина отримала протягом життя. Такий принцип розподілу має й інклюзія. Сучасні дослідники літератури на тему інклюзії акцентують увагу на тому, що вона може бути або вродженою, або набутою [9].

До теми інклюзії звертаються багато письменників, одна з них – Оксана Радушинська. «Вона – авторка понад двох десятків книжок поезії та прози, член двох всеукраїнських творчих спілок (письменників та журналістів), Міжнародної співдружності письменницьких спілок, Міжнародної громадської організації «Жінка III тисячоліття», лауреат престижних премій «Коронація слова», «Жінка III тисячоліття», «Українська Мадонна», «Золотий лелека», «Благовіст», «Гранослов», «Кришталеві джерела», «Подільський Оскар», володарка Гранта Президента України для обдарованої молоді. А ще Оксана – радіоведуча Старокостянтинівського районного радіомовлення, теле- та радіоведуча ХОДТРК «Поділля-центр», кореспондент газети Хмельницької міськради «Проскурів», громадська діячка, волонтер; голова ГО «Творча сотня «Рух до перемоги», організаторка благодійних концертів для військових по Україні та в зоні АТО» [3].

Оксана Радушинська – талановита письменниця. І все в її житті було б добре «якби не інвалідний візок, до якого дівчину прикувала хвороба. Ще у трирічному віці звичайне щеплення від поліомієліту за добу підірвало дівчинці здоров'я, зробило її ноги повністю нерухомими. Протягом усього дитинства батьки возили її до медичних світил, знахарів, шептунок, екстрасенсів, але ніхто не міг пояснити причину хвороби. Усі тільки знизували плечима та розводили руками. Та хвороба не вибила майбутню

письменницю з колії, вона загартувала її, зробила сильнішою» [7]. Мабуть, ця історія з життя авторки і вплинула на сюжет повісті «Метелики в крижаних панцирах». Нині творчість сучасної письменниці не є дослідженою. В Інтернет просторі ми можемо знайти короткі відгуки на прочитану книгу авторки, що рбить означене питання актуальним.

На думку Н. Головченко, книга Оксани Радушинської «Метелики в крижаних панцирах» була найбільш вдалою. Саме її, у зверненні до Президента, Прем'єр міністра, Міністра науки й освіти України, було запропоновано внести до шкільної програми з української літератури для учнів сьомого класу [3]. І я з цим погоджуюсь, адже й справді «це одна з найкращих новітніх книжок, яка може допомогти читачам зрозуміти психологію людей з особливими потребами і навчити нас людяності і відповідальності» [4]. Особливістю освітнього процесу вищої школи є той факт, що в навчальних планах бакалаврів є вибіркові дисципліни. Так, наприклад для філологів, які у подальшому планують викладати українську літературу в школі доцільно викладати навчальний курс «Література й інклюзія», що дозволить здобувачам вищої освіти суттєво розширити власний кругозір [5, с. 119].

У житті кожної людини буває безліч різних ситуацій. Одні з них позитивні, такі додають сили, енергії, наснаги, а інші – негативні, вони змушують людину зневіритись, поставити хрест на своїй мрії та стати байдужим до всіх і всього. В таких ситуаціях ніколи не потрібно засмучуватися, навпаки слід шукати сенс життя навіть в маленьких дрібницях.

Ярина – головна героїня повісті прикута до інвалідного візка та змушена долати всі проблеми, які виникають в неї на шляху. Проте вона не завжди була такою. Колись в неї була щаслива родина: вона, брат та батьки. Всі разом вони мали велику мрію – побачити море. І вони б побачили, якби... Якби тією дощової ночі не сталася страшна біда. І все, все як в тумані. Ось тільки но вони всією родиною були щасливі, веселі, а головне – здорові. А зараз залишилась одна Яринка, та й тій дісталось. Після страшної автокатастрофи вона залишилась інвалідом. А що таке бути людиною з фізичними вадами в наш час? Так склалося, що сучасне покоління більш жорстоке та зле. І стати інвалідом означає, що більша половина людей почне тебе зневажати та цькувати. Бо суспільство зараз вважає так: «Хворому немає місця серед здорових» [4]. І Ярина не стала винятком: «От дивляться на неї, як на заразну, ніби можуть підхопити невиліковну хворобу... А вона...

вона теж могла бути такою ж здоровою і веселою, якби тієї дощової ночі не сталося біди!» [4].

Дівчині потрібно було звикати до нового життя. Це вдавалося Ярині вкрай важко. До цього всього вона ще й відчувала провину за те, що вціліла в тій аварії. Але... Чи можна назвати життям існування дитини-інваліда, до того ж ще й сироти. Проте, саме в цей момент дівчина знайомиться з хлопцем. Знайомство це видалося навпочуд дивним. Тоді Ярина навіть на здогадувалася, яку роль Артем відіграє в її одужанні. Хлопець «Сам він із не бідної родини, його матір – прима обласного драматичного театру, батько – головний режисер, та ще й лауреат державної премії. Єдиний син цих інтелігентів постійно спілкується з відомими людьми, професійно займається танцями, успішний у навчанні. І рідним байдуже, що Артем хотів би займатися не танцями, а футболом» [4]. Ярина одразу сподобалась Артему. Він навіть і не замислювався на чий бік ставати, адже була дівчина, яка мала симпатію до нього. Вона буда вродливою, проте Артема більше зацікавила розумна й щира Ярина. Поряд з нею, хлопець помітно змінювався [5]. Ці зміни відбувалися в кращу сторону. Якимось тягло Артема до дівчини, навіть не дивлячись на те, що його батьки були категорично проти цього спілкування. Підліткам було так добре поруч один з одним, що вони навіть й не помітили, як їх дружні стосунки почали поступово перетворюватися на щось більше. Артем і Ярина ніби доповнювали один одного. Завдяки дівчині, парубок дорослішає, починає промовляти та відстоювати власні думки. Але найголовніше – це те, що Артем починає відчувати чужий біль та навіть намагається йому зарадити. Спостерігаючи за Яриною, ми теж бачимо помітні зміни. Дівчина вже майже адаптувалася й звикла до нового життя. Її здоров'я стало міцнішим, а самооцінка – вищою [2].

Читачам відомо, що Артем займається танцями. Так ось, ці двоє об'єдналися та підготували спільний танцювальний номер. У читачів виникають питання: «Як таке можливо?». Насправді, можливо. Коли людина починає відчувати те, що вона комусь потрібна, що вона не гірша за інших, їй хочеться співати, танцювати, літати, не дивлячись на все. І навіть візок тому не перешкода, якщо душа дійсно цього бажає [8].

Історія Ярини, особисто мене, дуже зачепила. В тяжку хвилину, коли їй просто необхідна була підтримка, однолітки, навпаки, почали знущатися над нею. Дівчині було важко, адже їй в такому віці, а тим паче в такій ситуації, дуже потрібне спілкування. Єдиною людиною, яка була небайдужою до долі Ярини, виявився Артем. Здавалося б одна людина, і більше ніхто. Проте своєю підтримкою він поступово підіймав бойовий дух

дівчини. Разом вони творили неперевершені справи. І результат цього – Ярина знову встала на ноги. Ось, що значить для людини-інваліда не бути самотньою.

Отже, у творі Оксани Радушинської дуже чітко та вдало висвітлено аспект адаптації людини з фізичними вадами до навколишнього світу. На прикладі Артема ми бачимо, що все ж таки не всі люди виявляються байдужими до чужого горя, деякі навіть й допомагають впоратися з труднощами. Якщо людині-інваліду забезпечити належну підтримку, оповити увагою, то вона заживе зовсім іншим життям та шанс на її одужання значно зросте.

Література

1. «Метелик в крижаних панцирах» Оксани Радушинської – погляд на рівних. URL : <https://ukrainka.org.ua/node/6132>.
2. Богуславка А. «Попелюшка в інвалідному візку: URL : <http://www.barabooka.com.ua/popelyushka-v-invalidnomu-vizku/>.
3. Головченко Н. «Метелик на бильці візка». URL : <http://www.golos.com.ua/article/264485>.
4. Дев'ятко Н. URL : <https://bookchest.livejournal.com/114620.html>.
5. Землянська А.В., Шарова Т.М., Шаров С.В. Аналіз навчального плану бакалавра спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологія, №8(76). 2019. С. 119–122.
6. Петручок Г. «Метелик, прикутий до візка». URL : http://chytatsky.blogspot.com/2015/11/blog-post_16.html.
7. Радушинська О. URL : https://cbs.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=140&dep_cur=263.
8. Радушинська О. *Метелики в крижаних панцирах*. Л. : Видавництво Старого Лева, 2015. 160 с.
9. Шаров С.В., Шарова Т.М. Художній простір на тему інклюзії як засіб соціалізації в суспільстві. *Пріоритетні напрямки розвитку сучасних педагогічних та психологічних наук: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (9-10 серпня 2019 р., м. Одеса)*. 2019. С. 112–115.